

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

*(для студентів 5 курсу заочної форми навчання
за напрямом підготовки 6.030601 «Менеджмент»)*

ХАРКІВ – ХНАМГ – 2012

Методичні вказівки до проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Основи охорони праці» (для студентів 5 курсу заочної форми навчання за напрямом підготовки 6.030601 «Менеджмент») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: В. І. Заіченко. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 16 с.

Укладач: доц. В. І. Заіченко

Рецензент: доц. О. Ю. Нікітченко

Затверджено на засіданні кафедри «Безпека життєдіяльності»,
протокол № 1 від 29 серпня 2011 р.

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	4
2. Зміст занять.....	4
3. Вказівки до виконання завдання.....	4
4. Пояснення до виконання завдання.....	6
Список джерел.....	8
Додаток 1.....	9
Додаток 2.....	14

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Методичні вказівки визначають зміст практичних занять для студентів 5 курсу заочної форми навчання за напрямом підготовки 6.030601 «Менеджмент» із курсу «Основи охорони праці». Мета занять – закріпити теоретичні знання, отримані під час вивчення Положення про «Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві» (Постанова Кабміну України від 25. 08. 2004 р. за № 1112), а також допомогти у практичній реалізації набутих знань під час виконання контрольної роботи, передбаченої робочою програмою дисципліни.

За час екзаменаційної сесії студент слухає лекції з курсу й відвідує практичні заняття.

2. ЗМІСТ ЗАНЯТЬ

До початку занять студент зобов'язаний вивчити Положення про «Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві» (Постанова Кабміну України від 25. 08. 2004 р. за № 1112).

Практичними заняттями передбачене виконання під керівництвом викладача наступних завдань:

1. Заповнення акту про нещасний випадок на виробництві за формою Н-1 (додаток 1).

2. Установлення й обґрунтування ступеня вини за нещасний випадок підприємства й самого потерпілого (у відсотках).

3. Підрахування розміру та визначення видів компенсацій постраждалому на виробництві за рахунок Фонду соціального страхування від нещасного випадку (ФССНВ, далі Фонд) або сім'ї загиблого.

4. Досвід, отриманий на практичних заняттях, студент використовує під час виконання контрольної роботи та її захисту.

3. ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

На підставі лекційного матеріалу [2], вивчення нормативно-правових актів [3,5,6] і джерел [1,8] потрібно:

3.1 Визначити поняття «нещасний випадок на виробництві» [3], «нещасний випадок, пов'язаний із виробництвом (страховий)» [5,6], «нещасний випадок, не пов'язаний із виробництвом» [5]; як згідно з [5] проводиться розслідування та ведеться облік нещасних випадків, професійних захворювань, які відповідно до законодавства про працю працюють за трудовим договором (контрактом).

3.2 Згідно з Вашим варіантом, який відповідає порядковому номеру в списку журналу (таблиця 1):

- викласти умови задачі та її вихідні дані;
- визначити відсотки провини в цьому нещасному випадку виробництва та потерпілого й обґрунтувати їх [8];

- скласти акт Н-1 на цей нещасний випадок (форма акта Н-1 наведена в додатку 1 до МВ), прийнявши дані, яких не вистачає, самостійно; при складанні акта Н-1 вид події (п. 6) і причини нещасного випадку (п. 7) необхідно обирати за класифікатором і вказувати їхні коди (див. додаток 2 до МВ);

- причин нещасного випадку має бути не менше двох (організаційні, технічні);

- визначити види та підрахувати розмір компенсацій потерпілому Фондом від нещасного випадку на виробництві для умов задачі.

Обставини, за яких стався нещасний випадок: при виконанні оздоблювальних робіт під час ремонту фасаду громадського будинку робочий впав із підмостків із висоти 2,5 м та отримав закриті переломи голенистопних суглобів обох ніг (або черепно-мозкову травму).

Таблиця 1 – Умови задачі й вихідні дані згідно Вашого варіанту

Вихідні дані	Варіанти вихідних даних									
	1,11,21	2,12,22	3,13,23	4,14,24	5,15,25	6,16,26	7,17,27	8,18,28	9,19,29	10,20,30
В	40	25	19	35	20	42	30	26	45	28
З	20	5	2	15	3	22	10	6	25	8
П	15	5	1	12	2	20	10	5	25	7
Т	50	45	55	48	60	55	45	38	60	40
Н	а)	75		80		70			60	
	б)		55				70	60		
	в)			см.		см.				см.
Л	50	60	10	65	12	70	80	55	60	
А	40	10		50		20	15	20	25	
У			1		2					3
І	ні	так	так	так	так	ні	так	так	ні	так
С	ні	так	так	ні	ні	ні	так	ні	ні	ні

Примітка : У таблиці 1 приймаємо наступні скорочення:

В – вік потерпілого, років;

З – загальний стаж роботи, років;

П – стаж роботи за професією, років;

Т – денна тарифна ставка, грн.;

Н – наслідок нещасного випадку:

а) повне поновлення професійної працездатності, робочих днів;

б) стійка втрата професійної працездатності, %;

в) смерть потерпілого;

Л – перебування в лікарні, днів;

А – перебування на амбулаторному лікуванні, днів;

У – кількість утриманців, осіб;

І – своєчасність проведення навчання й інструктажів з охорони праці;

С – наявність сп'яніння в потерпілого.

4. ПОЯСНЕННЯ ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАВДАННЯ

1. Умови задачі та вихідні дані викладаються згідно з варіантом по табл. 1 із текстовим розшифруванням літерних скорочень, наведених у табл. 1.

2. Під час визначення відсотків провини слід пам'ятати, що в пов'язаному з виробництвом нещасному випадку максимальний відсоток провини потерпілого визначається й обґрунтовується згідно з [5,8].

3. Складаючи акт Н-1 необхідно:

- керуватися нормативними термінами інструктажів і перевірки знань з охорони праці працюючих (п. 4) [7];

- обирати за класифікатором [5] вид події (п. 6) та причини (п. 7) нещасного випадку (додаток 2 до МВ) і вказувати їхні коди;

- пропонувати з заходів, викладених у (п. 12) тільки ті, які сприяють усуненню наведених в акті причин нещасного випадку.

4. Визначаючи види компенсацій, що виплачуватимуться Фондом, для умов задачі та розраховуючи їхні розміри, необхідно керуватися наступним переліком компенсацій, наведеним [6]:

5. Стовідсоткова оплата лікарняного листка (перші п'ять днів - підприємство за рахунок коштів страхових внесків, усі наступні дні – Фонд).

6. Сплата всіх видів лікарняних і соціальних послуг потерпілому. До них належать:

- оплата перебування потерпілого в лікарні (при цьому студент самостійно приймає вартість одного дня перебування в лікарні);

- сплата відвідин потерпілим амбулаторних процедур (приймається вартість одного дня відвідування);

- вартість путівки до санаторію, проїзд, оплата особі, що супроводжує (якщо потрібна) за розцінками відряджень, вартість ліків, протезування, засобів пересування тощо;

- витрати на догляд за потерпілим із стійкою втратою професійною працездатності, не менше: постійний догляд – 0,5 мінімальної зарплати; побутовий (прибирання, прання білизни тощо) – 0,25 мінімальної зарплати; спеціальний (уколи, масаж тощо) – 1,0 мінімальна зарплата.

7. Разова виплата потерпілому або утриманцям загиблого. У зв'язку з тим, що наслідки нещасного випадку бувають трьох видів (повне поновлення працездатності, стійка втрата професійної працездатності, смерть потерпілого), варіанти підходу до разової виплати різні:

7.1 За повного поновлення працездатності Фонд (згідно з Законом про страхування [6]) не надає потерпілому разової компенсації, але вона може бути виплачена підприємством, якщо це передбачено розділом «Охорона праці» колективного договору. При цьому розміри разової виплати, що рекомендуються, залежать від кількості днів непрацездатності: до 10 днів – 0,2 середньомісячного заробітку потерпілого; 10 днів – до одного місяця – 0,5 заробітку; від 1 до 2 місяців – 1,5 заробітку; від 2 до 4 місяців – 3 середньомісячні заробітки. Якщо при

розслідуванні нещасного випадку встановлена провина потерпілого, розмір виплати зменшується на відсоток провини.

7.2 При стійкій втраті професійної працездатності разова виплата потерпілому дорівнює середньомісячному заробітку потерпілого за кожний відсоток утрати професійної непрацездатності (наприклад, втрата працездатності на 40 %, виплата – сорок середньомісячних заробітків потерпілого). Але сума цієї виплати не має перевищувати чотирьох граничних місячних зарплат, установлених для розрахунку страхового внеску підприємства.

Із цього виду компенсації також утримується відсоток провини в нещасному випадку.

7.3 У разі загибелі або смерті потерпілого від нещасного випадку разова виплата становить п'ять середньорічних заробітків померлого на сім'ю та по одному його середньорічному заробітку на кожного утриманця. Зменшення цієї суми на відсоток провини померлого не передбачається.

8. За стійкої втрати професійної працездатності Фонд здійснює також щомісячну виплату за відповідний відсоток втрати працездатності (наприклад, місячний заробіток 5000 грн., утрата працездатності на 40 %, щомісячна виплата $5000 \times 0,4 = 2000$ грн.). Розмір виплати не залежить від розміру подальшого заробітку потерпілого й може змінюватися тільки у двох випадках: при зміні тарифної ставки за професією потерпілого та при зміні відсотка втрати професійної працездатності після чергового медичного обстеження.

9. Щомісячна пенсія потерпілому за встановлену медико-соціальною експертною комісією (МСЕК) групу інвалідності (I, II, III групи) або пенсія за втрату годувальника.

10. Сплата ритуальних послуг на поховання померлого за регіональними розцінками.

11. Компенсація моральної шкоди потерпілому. Ця компенсація є разовою й може виплачуватися тільки наслідки нещасних випадків, які закінчилися повним відновленням професійної працездатності потерпілого, але призвели до стійкого порушення його нормальної життєдіяльності (наприклад, спотворення зовнішнього вигляду). Рішення, щодо необхідної виплати такої компенсації приймається судом за наявності необхідних документів (висновок МСЕК, акти Н-1 та Н-5, заява потерпілого тощо).

Максимальний розмір компенсації моральної шкоди становить 200 мінімальних заробітних плат.

Підраховавши всі види компенсацій потерпілому для умов варіанту задачі, необхідно визначити загальну суму виплат потерпілому (або сім'ї й утриманцям померлого) за рік.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге видання /К.Н. Ткачук, М.О. Халімовський, В.В. Зацарний та ін.. – К.: Основа, 2006. -448 с.
2. Конспект лекцій з дисципліни «Онови охорони праці». Укладач – Заїченко В.І. - Х, ХНАМГ, 2012. -156 с.
3. ДСТУ 2293-99. Охорона праці. Терміни та визначення основних понять. – Київ. Держ. Стандарт. 1999 р.
4. ГОСТ 12.0.003-74*. ССБТ. Опасные и вредные производственные факторы. Классификация.- М.: 1979г.
5. НПАОП 0.00-6.02-04. Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві (від 25.08.2004 р. № 1112).
6. Закон України «Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» (від 23.09.1999 № 1105-XIV).
7. НПАОП 0.00-4.12-05. Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці (від 26.01.2005 №15).
8. Спільні рекомендації державних органів і профспілок щодо змісту розділу «Охорона праці» в колективному договорі від 26.11.1993 р., м. Київ.

Форма Н-1

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____ (посада роботодавця або керівника, який призначив комісію)

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

_____ 20__ р.

МП

АКТ № _____
про нещасний випадок, пов'язаний з виробництвом

_____ (прізвище, ім'я та по батькові потерпілого)

_____ (місце проживання потерпілого)

1. Дата і час настання нещасного випадку _____

(число, місяць, рік)

_____ (год., хв.)

2. Найменування підприємства, працівником якого є потерпілий _____

Місцезнаходження підприємства, працівником якого є потерпілий:

Автономна Республіка Крим,
область _____

район _____

населений пункт _____

Форма власності _____

Орган, до сфери управління
якого належить підприємство _____

Реєстраційні відомості підприємства (страхувальника) у Фонді соціального страхування
від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань:

реєстраційний номер страхувальника _____

дата реєстрації _____

найменування основного виду діяльності _____

та його код згідно з КВЕД _____

встановлений клас професійного _____

ризиків виробництва _____

Найменування і місцезнаходження підприємства,
де стався нещасний випадок _____

Цех, дільниця, _____

місце, де стався нещасний випадок _____

3. Відомості про потерпілого:

Продовження додатка 1

стать: чоловіча, жіноча	<input type="text"/>
число, місяць, рік народження	<input type="text"/>
професія (посада)	<input type="text"/>
розряд (клас)	<input type="text"/>
стаж роботи загальний	<input type="text"/>
стаж роботи за професією (посадою)	<input type="text"/>
ідентифікаційний код	<input type="text"/>

4. Проведення навчання й інструктажу з охорони праці:
навчання за професією чи роботою, під час виконання якої
стався нещасний випадок
(число, місяць, рік)

проведення інструктажу:

вступного	<input type="text"/> (число, місяць, рік)
первинного	<input type="text"/> (число, місяць, рік)
повторного	<input type="text"/> (число, місяць, рік)
цільового	<input type="text"/> (число, місяць, рік)

перевірка знань за професією чи видом роботи, під час виконання якої стався нещасний
випадок (для робіт підвищеної небезпеки)
(число, місяць, рік)

Робота в умовах дії шкідливих або небезпечних факторів

5. Проходження медичного огляду:

попереднього	<input type="text"/> (число, місяць, рік)
періодичного	<input type="text"/> (число, місяць, рік)

6. Обставини, за яких стався нещасний випадок

Вид події

Шкідливий або небезпечний фактор та його значення

7. Причини нещасного випадку:

основна	<input type="text"/>
супутні:	<input type="text"/>

Продовження додатка 1

8. Устаткування, машини, механізми, транспортні засоби, експлуатація яких призвела до нещасного випадку

(найменування, тип, марка, рік випуску, підприємство-виготовлювач)

9. Діагноз згідно з листком непрацездатності або довідкою лікувально-профілактичного закладу

Перебування потерпілого в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння

(так, ні)

10. Особи, які допустили порушення вимог законодавства про охорону праці:

(прізвище, ім'я та по батькові, професія, посада, підприємство,

порушення вимог законодавства про охорону праці із

ДНАОП

11. Свідки нещасного випадку

(прізвище, ім'я та по батькові, постійне місце проживання)

12. Заходи щодо усунення причин нещасного випадку

№ п/п	Найменування заходу	Строк виконання	Виконавець	Відмітка про виконання
1				
2				
3				
...				

Голова комісії

(посада)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Члени комісії

(посада)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

зазначенням статей, розділів, пунктів тощо)

20__ р.

ПОЯСНЕННЯ

щодо заповнення актів форми Н-1

Акт складається з текстової і кодової частин, які заповнюються відповідно до міжгалузевих, галузевих класифікаторів з урахуванням установлених термінів.

Коди зазначаються в клітинках.

Кодування відомостей актів форми Н-1 обов'язкове.

Пункт 1. У першому рядку число та місяць кодуються відповідно до їх порядкових номерів, а рік – двома останніми цифрами, наприклад:

Продовження додатку 1

дата “1 грудня 2011 р.” кодується так:

0	1	1	2	1	1
---	---	---	---	---	---

У другому рядку зазначається і кодується час, коли стався нещасний випадок, наприклад:

час “12 год. 30 хв.” кодується так:

1	2	3	0
---	---	---	---

Пункт 2. Найменування підприємства кодується відповідно до Єдиного державного реєстру підприємств і організацій України (ЄДРПОУ).

Адреса підприємства кодується відповідно до Класифікатора об’єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ).

Найменування органу, до сфери управління якого належить підприємство, кодується відповідно до загального міжгалузевого класифікатора “Система позначення органів державного управління (СПОДУ) 1.74.001”.

Назва цеху, дільниці кодується відповідно до галузевого класифікатора (кодифікатора), а якщо його немає, зазначається назва цеху, дільниці відповідно до затвердженого переліку підрозділів підприємства.

Стать кодується так: 1 – чоловіча, 2 – жіноча.

Зазначається число, місяць і рік народження, а кодується число повних років потерпілого на час настання нещасного випадку.

Наприклад: 45 років –

45

Професія (посада), розряд (клас) записуються і кодуються відповідно до Державного класифікатора професій (ДК-003-95).

У разі коли потерпілий має кілька професій, зазначається та, під час роботи за якою стався нещасний випадок.

Зазначається і кодується число повних років стажу роботи (загального, за основною професією (посадою), на яку оформлений потерпілий, за виконуваною роботою, під час якої стався нещасний випадок.

Наприклад:

20 років –

20

15 років –

15

5 років –

5

Якщо стаж не досягає року, в текстовій частині зазначається кількість місяців (днів), а кодується, наприклад, так:

9 місяців 2 дні –

00

Пункт 3. Заповнюється відповідно до Типового положення про навчання з питань охорони праці, затвердженого наказом Держгірпромнагляд за охороною праці, дата кодується, як у пункті 1.

Наприклад: 04.12.11 – дата проведення (завершення) навчання за професією, вступного, первинного, повторного або цільового інструктажу, останньої

Продовження додатку 1

перевірки знань з охорони праці –

0	4	1	2	1	1
---	---	---	---	---	---

У разі відсутності даних для заповнення будь-якої позиції напроти неї ставляться нулі –

00

Пункт 4. Заповнюється відповідно до Положення про медичний огляд працівників певних категорій, затвердженого наказом МОЗ. Дата кодується, як у пункті 1.

Пункт 5. Під час опису обставин нещасного випадку дається стисла характеристика умов праці та дій потерпілого, викладається послідовність подій, що відбувалися перед настанням нещасного випадку, описується процес праці, а також зазначається, хто керував роботою або організував її.

Відомості про вид події зазначаються і кодуються відповідно до розділу 1 наведеного нижче класифікатора.

Шкідливий фактор кодується відповідно до класифікатора № 6, затвердженого наказом МОЗ.

Пункт 6. Зазначаються і кодуються три причини нещасного випадку відповідно до розділу 2 наведеного нижче класифікатора. Основна причина нещасного випадку зазначається і кодується першою.

Якщо причин нещасного випадку більше ніж три, інші причини зазначаються лише у текстовій частині акта.

Пункт 8. Устаткування кодується відповідно до класифікатора.

Пункт 9. Діагноз зазначається згідно з листком непрацездатності або довідкою лікувально-профілактичного закладу і кодується відповідно до Міжнародної статистичної класифікації хвороб та споріднених проблем здоров'я.

У разі перебування потерпілого в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння кодується –

1

Запис робиться на підставі висновку, що складається лікарем, який проводив огляд потерпілого.

Пункт 10. Зазначаються посадові особи і працівники, у тому числі потерпілий, працівники іншого підприємства або сторонні особи, які допустили порушення вимог законодавства про охорону праці та дії чи бездіяльність яких стали основною або супутньою причиною нещасного випадку (відповідно до п. 7).

Закони та інші нормативно-правові акти про охорону праці кодуються відповідно до Державного реєстру міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці.

Пункт 12. Зазначається кожний захід окремо. Не слід вносити до цього пункту заходи щодо накладення стягнень.

КЛАСИФІКАТОР

1. Вид події, що призвела до нещасного випадку

- 01 – дорожньо-транспортна пригода, у тому числі: 01.1 – наїзд транспортних засобів;
- 02 – падіння потерпілого, у тому числі:
 - 02.1 – під час пересування,
 - 02.2 – з висоти,
 - 02.3 – в колодязь, ємкість, яму тощо;
- 03 – падіння, обрушення, обвалення предметів, матеріалів, породи, ґрунту тощо, у тому числі:
 - 03.1 – обрушення, обвалення будівель, споруд і їхніх елементів,
 - 03.2 – обвалення й обрушення породи, ґрунту тощо;
- 04 – дія предметів і деталей, що рухаються, розлітаються, обертаються, у тому числі:
 - 04.1 – дія рухомих і обертальних деталей обладнання, машин і механізмів,
 - 04.2 – дія предметів, що розлітаються внаслідок вибуху або руйнування приладів, посудин, які перебувають під тиском, у вакуумі;
- 05 – ураження електричним струмом, у тому числі:
 - 05.1 – у разі доторкання до ліній електропередачі й обірваних дротів;
- 06 – дія підвищених температур (крім пожеж);
- 07 – дія шкідливих і токсичних речовин;
- 08 – дія іонізуючого випромінювання;
- 09 – показники важкості праці;
- 10 – показники напруженості праці;
- 11 – ушкодження внаслідок контакту з тваринами, комахами, іншими представниками фауни, а також флори;
- 12 – потоплення;
- 13 – асфіксія;
- 14 – навмисне вбивство або травма, заподіяна іншою особою;
- 15 – стихійне лихо;
- 16 – пожежа;
- 17 – вибух;
- 18 – інші види подій, що призвели до нещасного випадку.

2. Причини нещасного випадку

Технічні:

- 01 – конструктивні недоліки, недосконалість, недостатня надійність засобів виробництва;
- 02 – конструктивні недоліки, недосконалість, недостатня надійність транспортних засобів;
- 03 – неякісна розробка або відсутність проектної документації на будівництво, реконструкцію виробничих об'єктів, будівель, споруд, обладнання, устаткування тощо;
- 04 – неякісне виконання будівельних робіт;
- 05 – недосконалість технологічного процесу, його невідповідність вимогам безпеки;

Продовження додатку 2

06 – незадовільний технічний стан:

06.1 – виробничих об'єктів, будинків, споруд, території,

06.2 – засобів виробництва,

06.3 – транспортних засобів;

07 – незадовільний стан виробничого середовища (перевищення гранично допустимих концентрацій (рівнів) небезпечних і шкідливих виробничих факторів);

08 – інші.

Організаційні:

09 – незадовільне функціонування, недосконалість або відсутність системи управління охороною праці;

10 – недоліки під час навчання безпечним прийомам праці, у тому числі:

10.1 – відсутність або неякісне проведення інструктажу,

10.2 – допуск до роботи без навчання та перевірки знань з охорони праці;

11 – неякісна розробка, недосконалість інструкцій з охорони праці або їх відсутність;

12 – відсутність у посадових інструкціях визначення функціональних обов'язків із питань охорони праці;

13 – порушення режиму праці та відпочинку;

14 – відсутність або неякісне проведення медичного обстеження (профвідбору);

15 – невикористання засобів індивідуального захисту через незабезпеченість ними;

16 – виконання робіт із відключеними, несправними засобами колективного захисту, системами сигналізації, вентиляції, освітлення, тощо;

17 – залучення до роботи працівників не за спеціальністю (професією);

18 – порушення технологічного процесу;

19 – порушення вимог безпеки під час експлуатації обладнання, устаткування, машин, механізмів, тощо;

20 – порушення вимог безпеки під час експлуатації транспортних засобів;

21 – порушення правил дорожнього руху;

22 – незастосування засобів індивідуального захисту (за їхньої наявності);

23 – незастосування засобів колективного захисту (за їхньої наявності);

24 – порушення трудової та виробничої дисципліни, у тому числі:

24.1 – невиконання посадових обов'язків,

24.2 – невиконання вимог інструкцій із охорони праці;

25 – інші.

Психофізіологічні:

26 – алкогольне, наркотичне сп'яніння, токсикологічне отруєння;

27 – низька нервово-психічна стійкість;

28 – незадовільні фізичні дані або стан здоров'я;

29 – незадовільний психологічний клімат у колективі;

30 – травмування внаслідок протиправних дій інших осіб;

31 – інші причини.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Методичні вказівки
до проведення практичних занять
з навчальної дисципліни

«Основи охорони праці»

(для студентів 5 курсу заочної форми навчання
за напрямом підготовки 6.030601 «Менеджмент»)

Укладач **Заїченко** Віктор Іванович

Відповідальний за випуск *Я. О. Серіков*

Редактор *К. В. Дюкар*

Комп'ютерне верстання *К. А. Алексанян*

План 2011, поз. 216 М

Підп. до друку 01.03.2011 р.

Формат 60×84/16

Друк на ризографі.

Ум. друк. арк. 0,9

Тираж 50 пр.

Зам. №

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rektorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4064 від 12.05.2011 р.